

РЕШЕНИЕ

№ 1088

гр. София, 28.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седми октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Мария Райкинска

при участието на секретаря Теодора Т. Ставрева
като разгледа докладваното от Елизабет Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20211000501666 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 – чл.273 от ГПК.

С решение от 18.12.2020г по гр.д. № 4863/2019г СГС, ГО, I-10 състав е признал за установено по предявения от М. С. У. иск с правно основание чл.422,ал.1 вр. чл.415,ал.1 от ГПК против Г. Й. Г., че ответникът дължи сумата от 30 000лв- главница, дължима се по запис на заповед от 08.08.2016г, ведно със законната лихва върху сумата. С решението си съдът се е произнесъл по разноските в заповедното и исковото производство.

Решението на СГС от 10.11.2020г е обжалвано с въззивна жалба от ответника Г.Г., изцяло. Въззивникът поддържа, че СГС е допуснал нарушения на процесуалния и материалния закон. Поддържа, че съдът не е събрал искани от ответника доказателства, а после е отхвърлил негови възражения като неоснователни и недоказани. Поддържа, че правото му на защита е нарушено. Поддържа всички свои възражения, развити в отговора на ИМ и допълнителния отговор, както и направеното възражение за това, че вземането на ищцата е погасено по давност. Моли апелативния съд да отмени решението на СГС и да постанови ново, с което да отхвърли предявения

установителен иск.

Ищецът пред СГС, настоящ въззиваем М.У. депозира писмен отговор на въззивната жалба, с който оспорва жалбата като неоснователна.

В о.с.з. въззивникът се явява лично заедно с адвокат К. и поддържа своята въззивна жалба. Моли жалбата да бъде уважена и претендира разносните, направени по делото.

Въззивникът представя писмени бележки по делото, съгласно които процесният запис на заповед не обезпечава каузално правоотношение, каквото е твърдението на ищеца, както и се установява, че е подписан насила от ответника. Въззивникът оспорва да е подписал и представения договор за наем, отрича да се е съгласявал за възникване на заемно правоотношение между страните и поддържа, че представения договор също е подписан със заплаха и насилие. Поддържа, че договорът е нищожен, евентуално унищожавем. Поддържа, че упражняването върху него насилие и заплаха се установяват от разпитания свидетел П.Ц.. С оглед изложеното моли предявеният установителен иск да бъде отхвърлен изцяло.

Въззиваемият М.У. се представлява в о.с.з. от адв. Б., който оспорва жалбата. Моли същата да бъде отхвърлена. Не претендира разноси за въззивното производство. Прави евентуално възражение за прекомерност на възнаграждението, претендирано от въззивника.

Въззиваемата страна депозира писмени бележки по делото, с които моли решението на СГС да бъде потвърдено, като поддържа, че възраженията на насрещната страна за нищожност или унищожавемост на записа на заповед са останали недоказани.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269,изр.2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби, приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са дадените указания по тълкуването и приложението на закона от ВКС с ТР № 1/2013г по т.д. №1/2013г на ОСГТК- т.1.

Настоящият съдебен състав приема, че обжалваното решение е валидно,

допустимо и правилно.

По делото от фактическа и правна страна се установява следното :

Предявен е иск за установяване на вземане на ищеца, който твърди, че задължението на ответника е породено от запис на заповед, който ответникът е подписал като издател и въз основа на който ищецът се е снабдил със заповед за незавадно изпълнение и изпълнителен лист.

Ответникът, издател на записа на заповед, не оспорва в отговора на ИМ , че е подписал записа на заповед. Възразява, че е положил подписа си след нанесен му побой, поради което записът на заповед е нищожен. Евентуално възразява, че е подписал записа на заповед след заплахата, поради което същият е унищожаем. Възразява още, че липсва каузално правоотношение между страните, което да бъде обезпечено чрез процесния запис на заповед. Оспорва и изпадането си в забава и задължението за заплащане на лихва.

С допълнителната искова молба ищецът заявява, че записът на заповед е издаден за обезпечаване на договор за заем между страните, а не в резултат на побой или принуда.

С отговора на допълнителната искова молба ответникът оспорва подписа си под договора за заем, представен от ищеца, прави възразение за неговата нищожност и унищожаемост, като подписан след побой и заплахата. Оспорва, че заемател по този договор е трето лице, а не ответникът. Оспорва и предаването на сумата по същият договор за заем от ищеца на ответника.

С молба от 29.09.2020г, след изтичане срока за отговор, ответникът навежда възразение и за погасяване по давност на предявения иск.

По делото е представен договор , озаглавен - за наем от 05.08.2016г сключен между М. С. У. и Г. Й. Г. като представител на фирма Ротто ООД, като заемател, видно от който заемотателя предоставя на заемателя 32 000лв за срок от 1година, след който срок заемателят дължи връщане на даденото. Заемотателят се задължава да предостави заема до 08.08.2016г. Договорено е връщането на заема да бъде обезпечено чрез запис на заповед издаден от заемотателя. Договорът е двустранно подписан.

В о.с.з. на 30.09.2020г е изслушана СПЕ, изготвена от в.л. Г. М., съгласно която подписът на заемател в договора за наем от 05.08.2016г е положен от Г. Й. Г..

По делото е представен запис на заповед, издаден на 08.08.2016г от Г. Й. Г., с който същият се е задължил безусловно срещу представянето на записа на заповед на 08.08.2017г да заплати на М.У. 32 000лв. Подписът на издателя на записа на заповед не е спорен.

По делото е представено удостоверение от МБАЛ Сердика ЕООД, видно от което на 01.06.2017г на Г. Й. Г. е извършено образно изследване-рентгенография на лумбален отдел, опашна кост и таз и заключението е дясно конвексна сколиоза, спондилоартрозни изменения, дегенеративни изменения на опашна кост, коксартрозни изменения. От същата дата, като резултат от същото изследване е представено и удостоверение, в което вместо дегенеративни изменения на опашната кост е вписана фрактура на опашната кост.

В о.с.з. на 30.09.2020г е изслушан свид. Д. Д., племенник на ответника, който установява, че с ищцата са били гаджета допреди 3 години. Свидетелят установява, че ответникът предложил М. да му даде парите си, за да ги вложи с лихва и М. на няколко пъти му дала пари. Предаването на сумата ставала на ръка и свидетелят е присъствал на едно от тези давания на пари. За другите давания на пари свидетелят установява, че е чувал и от М. и от Г.. Според свидетеля цялата дадена сума възлиза на 35 000-40 000лв. Свидетелят еднократно е присъствал на подписване на документи от Г.. Свидетелят установява, че Г. не е крил за финансовите отношения с М. и не е имало заплахи към него, както и че самият той не се е оплаквал да е бил заплашван.

В о.с.з. на 07.10.2021г е изслушан свидетеля П.Ц., която установява, че от Г.Г. знае, че през 2017г е подписвал записи на заповед в полза на М., че М. заедно с няколко момчета са упражнили насилие върху него и тормоз. Според свидетеля Г. е казал, че е бил бит и заплашван. Свидетелят установява, че е видяла Г. няколко дни по-късно и той имал синини по тялото, затруднения с ходенето и с дишането. Според свидетеля Г. е бил отвлечен и тогава е подписал записите на заповед. След тази случка свидетелката установява, че Г. не общува с М. и племенника си. Свидетелят няма спомен дали е чувала , с какви дати са били издадени записите на заповед.

Предявен е иск за установяване вземането на ищеца по издаден в негова полза запис на заповед.

За да бъде един документ запис на заповед , да обективира валидно задължаване на издателя и да служи като документ за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл.417,т.9 от ТЗ той следва да отговаря на изискванията на чл.535 от ТЗ. Доколкото въззивната инстанция следи служебно за прилагането на императивните материалноправни разпоредби, относими към спора предмет на делото, съдът дължи проверка за валидността на процесния запис на заповед. Само документ отговарящ на изискванията на чл.535 от ТЗ може да служи като запис на заповед. Процесната ценна книга е съставена в предписаната от закона форма и съдържа всички съществени реквизити по чл. 535 ТЗ. Записът удостоверява поето задължение от ответника – издател за заплащане на определена сума – 32 000лв. на посочено лице, с уговорен

падеж – 08.08.2017г. и място на плащане. Посочено е и мястото на издаване. С оглед изложеното съдът следва да приеме, че процесният запис на заповед е редовен от външна страна, съдържащ изискуемите по закон атрибути.

По отношение на валидността на записа на заповед и дали той обективира действително изявление на издалата го страна- съдът намира, че направеното от ответника в отговора на ИМ и поддържано пред настоящата инстанция възражение за невалидност- нищожност или унищожаемост на записа на заповед е неоснователно. По делото липсват доказателства в подкрепа на твърдението, че ответникът Г. е бил бит и заплашван, за да подпише процесния запис на заповед. В подкрепа на своето възражение ответникът е ангажирал писмени доказателства и свидетелски показания. Представената медицинска документация – два броя удостоверения от една дата и от един преглед с различни резултати не установява по категоричен начин увреждането на ответника, а още повече- не удостоверява ,че е получено вследствие побой. Изслушаният по делото свид. Ц. също не установява факти, възприети от нея, касаещи нанесен на ответника побой или отправени заплахи. Свидетелят, при излагане на показанията си, не споделя възприети факти, а казаното му от ответника. Не са годни свидетелски показания за установяване на факти за нанесен побой на страна преразказването от свидетеля на чуто от тази страна. Показанията на свидетел са показания за факти, възприети от него, като съдът следва да ги квалифицира представляват ли те заплаха или някакъв друг порок на волята на страна по сделка.В случая свидетелят не е възприел факта на нанесен побой или отправена заплаха към ответника. Свидетелят е възприел разказа на ответника за такива побой и заплахи и установява като очевидец само насинявания по тялото на Г.. Свидетелят установява още, че синините са били по тялото на ответника 2017г. От същата година са и медицинските документи, а процесният запис на заповед е подписан от издателя на 08.08.2016 и нито едно доказателство по делото не установява вписана невярна дата на издаване на записа на заповед. Тълкувани в съвкупност , доказателствата ангажирани от ответника отново не навеждат на извод за вероятност същият да е подписал процесният запис на заповед след побой или заплаха. Установено по делото е обстоятелството , че през 2017г ответникът е имал синини по тялото, но от какво са причинени тези синини и още повече- имат ли връзка с процесния запис на заповед – не се установява по делото. Ето защо съдът следва да приеме, че по делото не се установява ответникът да е бил малтретиран или заплашван и това да го е мотивирало да подпише записа на заповед от 08.08.2016г, процесен по делото. Възраженията на ответника в този смисъл като недоказани съдът приема за неоснователни.

С оглед изложеното следва да се приеме, че записът на заповед въз основа на който ищецът търси плащане на сума от ответницата е редовен от външна страна документ и съдържа валидно изявление на своя издател.

Следващото възражение на ответника за недължимост на процесната сума като задължение по запис на заповед от 08.08.2016г е за липса на каузално правоотношение, което да обвързва страните и да бъде обезпечавано от процесния запис на заповед

Съгласно дадените указания по тълкуването и приложението на закона , задължителни за съдилищата с ТР № 4/2013г по т.д. №4/2013г на ОСГТК на ВКС- т.17 ищецът по иск с предмет като настоящия не е длъжен да въвежда в спора и каузалното правоотношение във връзка с което е издаден запис на заповед. Записът на заповед е абстрактна правна сделка, с която издателят обещава безусловно да плати на поемателя или на негова заповед определена сума пари. Основанието за задължаване не е елемент от фактическия състав на абстрактните сделки и поради това причината за обещаното плащане не е сред задължителните реквизити на записа на заповед съгласно чл.535 от ТЗ. Според съдебната практика- цитираното ТР № 4/2013г , решение № 60212/2021г по гр.д. № 1892/2020г на IVГО, решение № 248/2014г по т.д. № 3437/2013 на I ТО на ВКС при въведено от ищеца твърдение, че вземането му по записа на заповед произтича от конкретно каузално правоотношение, изпълнението по което е било обезпечено с издадения запис на заповед, не се променя предметът на делото. По този начин ищецът сочи обезпечителната функция на записа на заповед, спрямо каузалното правоотношение, като доказва вземането си основано на менителничния ефект. Именно в този смисъл съдът тълкува и изявлението на ищеца в допълнителната искова молба , че записът на заповед е издаден с цел обезпечаване на договор за заем. Ищецът не разкрива кауза, а поддържа, че процесният запис на заповед има обезпечителния характер , като сочи правоотношението което обезпечава. При редовен от външна страна менителничен ефект и направено от ответника общо оспорване на вземането, ищецът не е длъжен да сочи основание на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва вземане по каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед. Ищецът дължи да докаже вземането си, основано на менителничния ефект – съществуването на редовен от външна страна запис на заповед, подлежащ на изпълнение.

Въведените от ответника по делото възражения срещу издадения запис на заповед с а именно общи възражения- за упражнено насилие, за липса на облигационни отношения между страните. При тези възражения съобразно изложеното по-горе ищецът дължи доказване на твърдените от него факти в исковата молба - наличието на редовен от външна страна запис на заповед, по който ищецът е поемател, а ответникът- издател. При общи възражения, каквито са процесните, съществуването на каузалното правоотношение не подлежи на изследване, тъй като издаденият редовен запис на заповед е основание и доказателство за съществуване на вземането – в този смисъл по сходен казус е постановено решение № 60212/2021г по гр.д. № 1892/2020г на IVГО.

С оглед изрично посочения падеж в ценната книга предявяване на същата за плащане не е необходимо, тъй като изискуемостта на задължението настъпва автоматично- т.3 от № ТР 1/2005г на ОСТК на ВКС.

С оглед изложеното и възприетия извод за валидност на изявлението на ответника за поемане на безусловно задължение към ищеца за заплащане на определена сума- 32 000лв на определен падеж съдът намира,че предявеният иск за установяване задължението на ответника по запис на заповед в размер на 30 000лв е основателен и доказан.

Изводите на двете съдебни инстанции съвпадат. Първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

По отношение на разноските

С оглед изхода от спора само въззиваемата страна има право на разноски пред настоящата инстанция. Същият не претендира и не доказва направени разноски.

Предвид изложените съображения, състав на Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 261934 от 18.12.2020г, постановено по гр.д. № 4863/2019г по описа на Софийски градски съд, ИГО, 17-ти състав, изцяло.

Решението подлежи на касационно обжалване с касационна жалба пред ВКС в 1-месечен срок от връчването му на страните , при условията на чл.280,ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____